

Pravidla
českého
pravopisu

TZ-one

PRAVIDLA
ČESKÉHO
PRAVOPISU

**PRAVIDLA
ČESKÉHO
PRAVOPISU**

Informace pro uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v žádné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je určeno jen osobě, která ji legálně nabyla, a to v rozsahu stanoveném autorským zákonem.

Jakékoliv neoprávněné užití jako např. kopírování, úpravy, konverze do jiných formátů, prodej, pronájem, půjčování, darování, umístování na servery, sdílení atp. je zakázáno!

první vydání 2013

© Mgr. Věra Zahradníčková

© Mgr. Tomáš Zahradníček - TZ-one (PDF verze)

ISBN 978-80-87873-01-4

OBSAH

Obsah	5
Úvodem	7
Použité zkratky	8

PRAVOPISNÁ PRAVIDLA

Označování hlásek písmeny	11
Označování hlásek ve slovech domácích.....	12
Pravidla pro psaní i (i) a y (ý).....	12
Pravopisně měkké souhlásky.....	12
Pravopisně tvrdé souhlásky.....	12
Pravopisně obojetné souhlásky.....	12
Slova vyjmenovaná.....	13
Koncovky podstatných a přídavných jmen.....	17
Koncovky přičestí a jmenných tvarů příd. jmen.....	19
Skupiny bě/ bje, vě/ vje, pě.....	22
Psaní mě/ mně.....	22
Souhlásky párové.....	23
Skupiny souhlásek.....	23
Předložky a předpony s a z.....	25
Délka samohlásek.....	28
Označování délky.....	28
Střídání krátkých a dlouhých samohlásek.....	29
Psaní přejatých slov.....	31
Obecná jména.....	31
Vlastní jména.....	35
Jména osobní.....	35
Jména zeměpisná.....	35
Zkratky a značky	37
Zkratky.....	37
Zkratková slova.....	40
Značky.....	40
Psaní velkých písmen	42
Hranice slov v písmu	45

Spřežky.....	45
Spojovníky	45
Dělení slov	46
Členicí znaménka.....	48
Tečka.....	48
Čárka.....	50
Středník.....	54
Otazník.....	55
Výkřičník.....	55
Dvojtečka.....	56
Uvozovky.....	56
Pomlčka.....	57
Tři tečky.....	58
Závorky.....	59
Odsuvník.....	60
PRAVOPISNÝ SLOVNÍK.....	63

ÚVODEM

Námi předkládaná Pravidla českého pravopisu vychází vstříc každodennímu užívání. Tvoří přehledný a srozumitelný výklad pravopisných pravidel a tvarosloví s kompletním zapracováním Dodatku zveřejněného v roce 1994 MŠMT ČR, který u některých slov připouští dvojí či dokonce trojí způsob psaní. Takto zpracovaná Pravidla umožňují uživateli rychlé vyhledávání potřebných informací. Přesto však musí uživatel zvážit výběr hesla z hlediska stylové vhodnosti, neutrálnosti či příznakovosti slova, vhodnosti jeho užití v mluveném či psaném projevu a vhodnosti užití vzhledem k adresátovi.

Autoři

POUŽITÉ ZKRATKY

<i>aj.</i>	a jiné	<i>odb.</i>	odborný, odborně
<i>angl.</i>	anglicky	<i>os.</i>	osoba, osobní
<i>ap., apod.</i>	a podobně, a podobný	<i>p.</i>	pád
<i>atd.</i>	a tak dále	<i>pod.</i>	podobný, podobně
<i>atpod., atp.</i>	a tomu podobný, a tak podobně	<i>podst. jm.</i>	podstatné jméno
<i>bud.</i>	budoucí čas	<i>pomn.</i>	pomnožné (jméno)
<i>círk.</i>	církevní	<i>popř.</i>	popřípadě
<i>citosl.</i>	citoslovce	<i>předl.</i>	předložka
<i>č. j.</i>	číslo jednotné	<i>příč.</i>	příčestí
<i>č. mn.</i>	číslo množné	<i>příd. jm.</i>	přídavné jméno
<i>část.</i>	částice	<i>příjm.</i>	příjmení
<i>dok.</i>	dokonavé sloveso	<i>přísl.</i>	příslovce
<i>dn.</i>	dnes, dnešní	<i>přít.</i>	přítomný čas
<i>dř.</i>	dříve	<i>rozk.</i>	rozkazovací způsob
<i>franc.</i>	francouzsky	<i>řec.</i>	řecky
<i>hist.</i>	historický, historicky	<i>řídč.</i>	řídčejí
<i>hovor.</i>	hovorový, hovorově	<i>s., str.</i>	strana
<i>chem.</i>	chemický, chemicky	<i>sport.</i>	sportovní, sportovně
<i>ital.</i>	italsky	<i>srov.</i>	srovnání
<i>j., jedn.</i>	jednotné (číslo)	<i>st.</i>	stupeň
<i>jm.</i>	jméno	<i>stř.</i>	střední rod
<i>kap.</i>	kapitola	<i>tj.</i>	to je(st)
<i>kniž.</i>	knižní, knižně	<i>tzv.</i>	takzvaný
<i>lat.</i>	latinsky	<i>vl. jm.</i>	vlastní jméno
<i>m.</i>	mužský rod	<i>zájm.</i>	zájmeno
<i>mj.</i>	mimo jiné	<i>záp.</i>	záporný, záporně
<i>mn.</i>	množné (číslo)	<i>zast.</i>	zastaralý, zastarale
<i>např.</i>	například	<i>zkr.</i>	zkratka
<i>násl.</i>	následující	<i>zn.</i>	značka
<i>nedok.</i>	nedokonavé sloveso	<i>zprav.</i>	zpravidla
<i>neodb.</i>	neodborný, neodborně	<i>zvl.</i>	zvláště
<i>neskl.</i>	nesklonné (jméno)	<i>ž.</i>	ženský rod
<i>nespis.</i>	nespisovný, nespisovně	<i>živ.</i>	životný
<i>neživ.</i>	neživotný		
<i>ob.</i>	obecný, obecně		

V hranatých závorkách [] je uveden
přepis výslovnosti.

PRAVOPISNÁ PRAVIDLA

OZNAČOVÁNÍ HLÁSEK PÍSMENY

Aa	Áá	Bb	Cc	Čč	Dd
Ďď'	Ee	Éé	Ěě	Ff	Gg
Hh	Chch	Ii	Íí	Jj	Kk
Ll	Mm	Nn	Ňň	Oo	Óó
Pp	Qq	Rr	Řř	Ss	Šš
Tt	Ťť'	Uu	Úú	Ůů	Vv
Ww	Xx	Yy	Ýý	Zz	Žž

Spřežka **ch** – tj. spojení písmen **c** a **h** – se považuje za jediné písmeno.

Písmena **q, w, x** (popřípadě některá další: **ä, ê, ô, ú, ł** aj.) se vyskytují ve slovech cizího původu.

I. Označování hlásek ve slovech domácích

Pravidla pro psaní i (í) a y (ý)**PO PRAVOPISNĚ MĚKKÝCH SOUHLÁSKÁCH**

i (í)

ž, š, č, ř, c, ja **d', t', ň** (pokud se jimi označují souhlásky měkké; píše se di, ti, ni)

♦ žirafa, šiška, čistota, řízek, cibule, jiskra, dítě, tikot, nitka

Poznámka: U podstatných jmen vzoru **hrad** zakončených na **c** se píše **tvrdé y** (např. tácy, kecy, hecy – viz níže).

PO PRAVOPISNĚ TVRDÝCH SOUHLÁSKÁCH

y (ý)

h, ch, k, ra **d, t, n** (pokud se jimi označují souhlásky tvrdé)

♦ Hynek, chýše, kyselina, ryba, dýně, tyč, nyní

Poznámka: toto pravidlo není závazné pro slova zvukomalebná, kdy se píše **i (í)**, někdy též **y (ý)**, např. chichi; kikirikí, též kykyryký.

PO PRAVOPISNĚ OBOJETNÝCH SOUHLÁSKÁCH**b, f, l, m, p, s, v, z**

i (í)

y (ý)

Yl Ý se píše v kořenech slov domácích jen **ve vyjmenovaných slovech** (výjimečně **i** v příponě: slepýš, kopyto, brzy) a ve slovech příbuzných nebo od nich odvozených, dále **v předponě vy-, vý-, v některých koncovkách podstatných a přídavných jmen a v některých složených tvarech slovesných v koncovkách přičestí minulého** (viz níže).

► Slova vyjmenovaná (výčet slov není vyčerpávající)

◆ **by, bý**

být (*bych, bys, by, bychom, byste, abych, kdybych, bytí, bývat, bývalý, bytelný, bytost*), **bydlit** (*bydliště*), **obyvatel** (*obyvatelný*), **byt** (*bytná, bytový*), **příbytek**, **nábytek**, **dobytěk** (*dobytkářství, dobytče*), **zbytek** (*zbytečný*), **obyčej** (*obyčejný*), **bystří** (*bystrost, bystřina*), **bylina** (*býlí, býložravec, černobýl*), **kobyla** (*Kobylisy*), **býk** (*býček, býčí, býkovec*), **babyka**

vlastní jména: **Přibyslav, Bydžov, Hrabyně, Bystřice, Zbyněk, Zbyšek, Zbyslav aj.**

Poznámka: pozor na psaní i (í) x y (ý) v těchto slovech:

být (existovat) x **bít** (tlouci)
nabýt (získat) x **nabít** (zmlátit)
dobýt (získat) x **dobít** (baterii)
přibýt (být navíc) x **přibít** (hřebík)
ubýt (na váze) x **ubít** (usmrtit)
bydlo (příbytek) x **bidlo** (tyč)
býlí (plevel) x **bílí** (bílé zbarvení)

◆ **ly, lý**

slyšet (*slyšitelný, nedoslýchat*), **mlýn** (*mlýnice, mlynář*), **blýskat se** (*blýskavý, blyštět se, zablýsklo se, blýskavice*), **polykat** (*vzlykat, zalykat*), **plynout** (*plyn, splývat, plynulý, plynojem, plynárna, rozplynout se, oplývat, vyplývat*), **plývat, plyn, vzlykat, lysý** (*lysina, lyska, Lysá*), **lýtko, lýko** (*lýčí, lýkovec, lýkožrout, lýčený – tj. z lýka*), **lyže** (*lyžařský, lyžovat*), **pelyněk, plyš, slynout, plytký, vlys** (*vlysový*)

vlastní jména: **Volyně, Lysolaje, Lysá aj.**

Poznámka: pozor na psaní i (í) x y (ý) v těchto slovech:

mlýn, mlynář(ka) x **mlít**
lýčený (z lýka) x **líčený** (předstíraný, strojený)
lyska (pták, lysina) x **líška** (lískový keř)
blýská (se) x **blízká** (nedaleká)
Slova **lišej** (vyrážka) a **lišaj** (motýl), **lišiny** (trámce k posouvání těžkých břemen) se píší s měkkým **-i-**.

◆ **my, mý**

my (zájmeno 1. os. č. mn.), **mýt** (mýdlo, umyvadlo/ umývadlo, myčka, mýval, pomýje, mydlář, mydlina), **myslit/ myslet** (myšlenka, přemýšlet, mysl, myslivec, výmysl, úmysl, smýšlení, nesmyslný, průmysl), **mýlit se** (omyl, zmýlená, mýlka), **hmyz** (hmyzožravec, hmyzí), **myš** (myšina), **hlemýžď**, **mýtit** (mýtina, vymýtit), **zamykat** (odmykat, výmyk, přimykát se, vymycovat), **smýkat** (smyk, smyčec, průsmyk), **dmýchat** (rozdmýchávat, dmychadlo/ dmýchadlo), **chmýří**, **nachomýtnout se** (ochomýtat se), **mýto** (mýtné, Mýto), **mykat** (mykaný), **mys**, **sumýš**

vlastní jména: **Litomyšl, Přemysl, Nezamysl, Křesomysl, Kamýk** aj.

Poznámka: pozor na psaní i (í) x y (ý) v těchto slovech:

my (1. os. č. mn.) x **mi** (3. pád zájmena já)

mýt (vodou) x **mít** (vlastnit)

mýval (medvídek) x **míval** (měl)

vymýtit (vykácet, vysekat) x **vymítat** (vyhánět, vymetat)

rozdmýchat (rozfoukat) x **rozmíchat** (rozkvedlat)

◆ **py, pý**

pýcha (pyšný, pýchavka, přepych, zpychnout), **pytel** (pytlovina, pytlák, pytláčit), **pysk** (ptakopysk, pyskatý), **netopýr, slepýš, pyl** (opylovat), **kopyto** (sudokopytník), **klopýtat** (klopýtnout), **třpytit se** (třpytivý, třpytka, třpyt), **zpytovat** (nevyzpytatelný, jazykozpyt), **pykat** (odpykat), **pýr** (pýřavka), **pýřit se, čepýřit se, pyj**

vlastní jména: **Spytihněv, Chropyně, Pyšely, Spytovice, Solopysky, Přepychy** aj.

Poznámka: pozor na psaní i (í) x y (ý) v těchto slovech:

pýcha x **píchá** (bodá)

pyl (prášek v květu) x **pil** (vodu)

slepýš (beznohá ještěrka) x **slepíš** (lepidlem)

opylovat (květy) x **opilovat** (pilníkem)

pyj (úd) x **píj** (rozk. zp. od pít)

pykat (nést trest za něco) x **píkat** (hrát na pikanou)

♦ **sy, sý**

syn (*synovec, zlosyn*), **syťý** (*nasytit, přesytit, dosyta, nenasytný*), **sýr** (*syreček, sýrárna, syrovátka*), **syrovýl/ syrý** (*syrovinka*), **sychravý, usychat/ usýchat** (*zasychat*), **sýkora** (*sýkořice*), **sýček, sysel, syčet** (*sykot, zasyčet*), **sypat** (*syprký, zásyp, vysypat, sýpka, násyp, osypaný*)

vlastní jména: **Bosyně, Sychrov, Syslov, Synkov, Syneč aj.**

Poznámka: pozor na psaní i (í) x y (ý) v těchto slovech:

sýrový (ze sýra) x **sírový** (ze síry)

syrý (syrový, vlhký) x **sirý** (osiřelý)

sypat (přesypávat) x **sípat** (chraptět)

Slova **sirup, sivý** (šedivý) se píší s měkkým -i-.

♦ **vy, vý**

vy (zájmeno 2. os. č. mn.), **vykat, vysoký** (*výše, nejvyšší, vysočina, zvýšit, vyvýšenina, převyšovat*), **výt** (*zavýt*), **výskat** (*zavýsknout, výskot*), **zvykat** (*zvyk, zlozvyk, návyk, odvykat, obvyklý*), **žvýkat** (*žvýkačka, přežvykovat, přežvýkavec, žvýkací*), **vydra** (*vydří, vydrovka*), **výr, vyžle, povyk** (*povykovat*), **výheň, cavyky, vyza**

vlastní jména: **Vyšehrad, Vysočany, Vyškov, Výtoň, Vyžlovka, Povydí aj.**

slova s předponou **vy, vý** (*vynález, výborný, vysvědčení, vyškolit, výpis, výzkum atd.*)

Poznámka: pozor na psaní i (í) x y (ý) v těchto slovech:

výt (vlk) x **vít** (věnce)

výr (pták) x **vír** (vířivý pohyb vzduchu nebo vody)

výskat (radostí) x **vískat** (ve vlasech)

výška (vysoký) x **vížka** (věžička)

vysetý (vysunutý) x **visutý** (visící – lanovka)

vyset (obilí) x **viset** (na věšáku)

◆ **zy, zý**

brzy, jazyk (*jazyček, jazykový, jazykolam, jazykozpyt, jazykoveda, dvojjazyčný*), **nazývat (se)** (*vyzývat, vzývat, ozývat se, vyzývavý*)

vlastní jména: **Ruzyně**

Poznámka:

*pozor na psaní slova **brzičko** (přípona -ičko)*

***nazývat se** (jmenovat se) x **nazívat se** (hodně zívát)*

◆ **f**

◆ Po písmenu **f** se v základech domácích slov **y (ý)** nepíše.

► Koncovky podstatných a přídavných jmen

Psaní **i (í)** a **y (ý)** po souhláskách obojetných se řídí podle vzoru, ke kterému jméno patří (měkký, tvrdý).

-i (í)

=> se píše **V KONCOVKÁCH VZORŮ MĚKKÝCH**

u podstatných jmen

„**muž**“ a „**stroj**“ => vzory mužského rodu

„**růže**“, „**píseň**“ a „**kost**“ => vzory ženského rodu

„**moře**“, „**stavení**“ => vzory středního rodu

Poznámka:

– v koncovkách **7. p. č. mn. -ami, -emi (-ěmi), -mi, -ími, -ými**

(*např. hlavami, kočkami, velkými, rozumnými*);

– v koncovce **6. p. č. mn. -ích**

(*např. v polích, v lesích*).

u přídavných jmen

– v koncovkách všech rodů vzoru „**jarní**“

(*kozí, cizí, ryzí*)

-y

=> se píše **V KONCOVKÁCH podstatných jmen VZORŮ TVRDÝCH:**

„**hrad**“ => vzor mužského rodu neživotného

(*pozor na 6. p. mn. č. u podvzoru les – lesích, kostelích atd.*)

„**předseda**“ => vzor mužského rodu životného

(*mimo 3. p. č. j. -ovi*)

„**žena**“ => vzor ženského rodu

„**město**“ => vzor středního rodu

Poznámka:

*Tvrdé -y se píše též u podstatných jmen vzoru **hrad** zakončených na **c** (např. tácy).*

-i (í) nebo -y (ý)

=> se píše v některých koncovkách následujících podstatných a přídavných jmen vzorů:

„**pán**“ => v koncovkách podstatných jmen rodu mužského životného vzoru „pán“ se píše **měkké -i** v 1. p. č. mn.

(*páni – holubi, lvi, kosi apod.*)

a **tvrdé -y** ve 4. a 7. p. č. mn. (*pány – holuby, lvy, kosy apod.*);

„**mladý**“ => v koncovkách přídavných jmen tvrdého vzoru „mladý“ se píše **měkké -í** v 1. p. č. mn. rodu mužského životného:

mladí – milí, drazí (přátelé);

v jiných tvarech se píše **tvrdé -ý**: *mladý – milý, drahý (přítel);*

„**otcův**“ a „**matčin**“ – v koncovkách přídavných jmen přivlastňovacích vzorů „**otcův, -ova, -ovo**“ a „**matčin, -ina, -ino**“ se píše **měkké -i** v 1. p. mn. č. rodu mužského životného: *otcovi/ matčini (přátelé);*

v jiných tvarech se píše **tvrdé -y (ý)**: *otcovy/ matčiny (sestry), otcových/ matčiných (příbuzných)*

► Koncovky přičestí a jmenných tvarů přídavných jmen

A/ Mluvnická shoda s podmětem v množném čísle STEJNÉHO RODU (u rodu mužského též stejné životnosti).

-i

– je-li podmět v množném čísle rodu **mužského životného**
Chlapci běželi jako o závod. Hoši se rozběhli bosí po louce.

Poznámka: Podstatná jména rodiče, koně, lidičky jsou mluvnicky životná, přestože mají neživotnou koncovku. Pozor však na koně houpací.

-y

– je-li podmět v množném čísle rodu **mužského neživotného** nebo **rodu ženského**

Ze střeš visely rampouchy. Na louce se pásly kozy a krávy.

Poznámka: Podstatné jméno *den* může mít též životnou koncovku. I tehdy však vyžaduje shodu jako podstatné jméno neživotné. *Dny/ Dni se krátily.*

– je-li **několik podmětů rodu středního a alespoň jeden z nich je v jednotném čísle**

Housata, kachňata i kotě nakonec skončily ve vodě.

Poznámka: Podstatné jméno *dítě* má v čísle jednotném tvar rodu středního, v čísle množném však tvar rodu ženského – **děti**. Proto se píše v množném čísle ve shodě **-y**. *Děti postavily sněhuláka.*

-í/ y

– Některých jmen mužského rodu se užívá v životných i neživotných tvarech (*slanečci/ slanečky, uzenáči/ uzenáče, ledoborcí/ ledoborce, ukazatelé/ ukazatele ...*).

Pro pravopis vždy platí: **Životné tvary podstatných jmen vyžadují ve shodných tvarech jmen přídavných a přičestí měkké -i, neživotné tvary tvrdé -y.**

Pozor: Podstatné jméno **den** vyžaduje shodu jako podstatné jméno neživotné též v případě, že má životnou koncovku.

Ledoborcí vypluli nebo Ledoborce vypluly.

Dny/ Dni se krátily.

B/ Mluvnická shoda s podmětem skládajícím se z několika souřadně spojených jmen **RŮZNÉHO RODU NEBO ŽIVOTNOSTI** (u rodu mužského).

1) Je-li mezi jmény v podmětu jméno rodu mužského životného, píše se **-í** nebo **-y** v tvarech přičestí nebo jmen přídavných podle okolností:

i

– v případě, že jsou **všechna jména v jednotném čísle**:

Matka i otec mi přijeli naproti.

– je-li **některé jméno nebo všechna jména podmětu v čísle množném a přísudek následuje za podmětem**:

Nejlepší žáci a žákyně byli odměněni.

i/ y

– předchází-li **přísudek před podmětem**, je obvyklá shoda s nejbližším jménem několikanásobného podmětu:

Naši třídu reprezentovaly vybrané žákyně a žáci.

(Je ovšem též možné: *Naši třídu reprezentovali vybrané žákyně a žáci.*)

2)

y

– se v tvarech přičestí nebo jmen přídavných v případě, jsou-li **jména v podmětu rodu mužského neživotného nebo ženského**:

Auta, stromy i střechy domů byly pomláceny vichřicí.

3) Mluvnická shoda se uplatňuje v případě, je-li mluvnický rod podmětu jednoznačný. Jinak nastupuje tzv. **shoda podle smyslu** (především je-li podmět vyjádřen bezrodým zájmenem).

Je-li podmět nevyjádřený, shoduje se přísudek s podstatným jménem v případě, že je rod podmětu patrný z některé z předcházejících vět.

- 4) Je-li **podmět** obsahující jména živých bytostí různého rodu **vyjádřen výrazem rozvitým (s předložkou s) a mužské jméno životné je jen v rozvíjejícím členu**, řídí se shoda těmito pravidly:

y

Píše se, je-li řídicím členem takového rozvitého výrazu podstatné jméno rodu ženského v množném čísle a předchází-li přísudek před podmětem (*Na sraz přijelyžačky se svými učiteli.*) nebo je-li ženské jméno v dané souvislosti významem závažnější (*Matky s kojenci měly v ordinaci přednost.*).

i/ y

Žačky se svými učiteli navštívili (též navštívily) divadlo.

i

V přísudku se píše tehdy, jsou-li všechna jména rozvitého výrazu v čísle jednotném a jedno z nich je rodu mužského životného.

Petra s Lukášem odjeli lyžovat do Orlických hor.

- ◆ Je-li podmět vyjádřen **výrazy označujícími množství** (*pár, tisíc, milión, dav, řada*) ve spojení s 2. pádem podstatného jména, není podmětem toto podstatné jméno, ale právě onen výraz vyjadřující množství.

Tisíce lidí přišly o život.

V dalších větách může být i shoda podle smyslu, tedy koncovka *-i*.
Na náměstí se shromáždily davy lidí, aby protestovali (též protestovaly) proti režimu.

► Koncovky tvaru přítomného

U sloves platí, že v koncovkách přítomného tvaru se píše **vždy měkké -í**

(*např. prosí, trpí, sází, koupí, zvítězí, narazí, staví*).

Skupiny bje/ bě, vje/ vě, pě

bje/ bě, vje/ vě

Skupina **bje** a **vje** se píše tehdy, je-li **b** nebo **v** součástí předpony a následuje kořen začínající skupinou je:

– *vjel, ob/jet, ob/jetí, v/jem, ob/jednávka.*

V ostatních případech se píše **bě**, **vě**:

– *oběd, bédovat, běžet, vědec, vědomě.*

pě

Ve skupině pě se píše **vždy pouze -ě**, jelikož žádná předpona nekončí na p:

– *pěnkava, zpěv, pět, zápěstí, pěstovat.*

Psaní mě/ mně

Skupina vyslovovaná [mňe] se píše buď **mě** nebo **mně**.

mě

Skupina **mě** se píše vždy v kořenu slova nebo ve slovech, kde se souhláska ň (n) nevyskytuje v jiném tvaru slova nebo ve slově příbuzném:

měsíc, město, mělký, vyměnit; umět (umi), rozumět (rozumí).

mně

Skupina **mně** se píše tam, kde je souhláska ň nebo n i v jiném tvaru slova nebo ve slově příbuzném:

zapomněl (pomni), rozumně (rozumný), domněnka (domnívat se), uzemnění (uzemnit).

*Poznámka: Ve slově **tamější** se píše -mě-, jelikož toto slovo bylo utvořeno od zájmenného příslovce **tam** příponou **-ější** (nikoli od tamní).*

Zájmeno já

mě – ve 2. p. a 4. p. č. j. (*Beze mě to asi nezvládnou. Zapomněl na mě.*)

mně – ve 3. a 6. p. č. j. (*Hovořili spolu o mně. Půjč mně pero.*)

Souhlásky párové

1. Na konci slov se znělé souhlásky párové vyslovují jako neznělé ($b - p$, $d - t$, $d' - t'$, $h - ch$, $v - f$, $z - s$, $ž - š$, v cizích slovech také $g - k$). Pravopis k tomu nepřihlíží, takže se znělé souhlásky píší tam, kde je v jiném tvaru téhož slova nebo ve slovech příbuzných znělá souhláska: *zub (zubu)*, *pád (pádu)*, *páv (paví)*, *hrách (hrachu)*, *chlup (chlupatý)*.
2. Ve skupinách párových souhlásek se vyslovuje celá skupina buď zněle, nebo nezněle, ale píše se podle toho, které hlásky jsou v jiných tvarech téhož jména nebo ve slovech příbuzných: *lehký (lehoučký)*, *hebký (heboučký)*, *nehty (nehet)*.

Psaní skupin souhlásek

Někdy se ve výslovnosti některé skupiny souhlásek zjednodušují, pravopis však zůstává beze změny, a to v těchto případech:

- **v kořenech slov** – *dcera, hladce, srdce, jdeme, jste, hřbet*
- **při ohýbání** – *zkratke, kočce, babičce, kostce*
- **při odvozování:**
  - předponami – *předběhnout, nadhled, nadpis*; (ve složeninách) *půllitr*
  - příponami – *množství, dětský, tloušťka, měkký, denní*
- **-nn-** se píše:
  - a/ v takovém případě, pokud tvoříme přídavné jméno příponou **-ný** nebo **-ní** od podstatného jména, jehož kořen končí na **-n**:
    - den – denní, ráno – ranní, vina – vinný* (ve tvaru mužského rodu *vinen* jsou dvě *n* oddělena samohláskou *e* (*vinen*), ve tvaru ženského a středního rodu se píše *-nn-*, tj. *vinna, vinno*);
    - Pozor:* V přídavném jménu *raný* se píše jen jedno *-n-*, jelikož nebylo odvozeno od podstatného jména *ráno*; naopak podstatné jméno *ráno* bylo utvořeno od přídavného jména *raný*.
  - b/ ve tvarech 2. a 3. stupně utvořených od přídavných jmen a příslovčí psaných se dvěma *n*.
- **-n-** se píše:
  - a/ ve slovech odvozených příponami **-ík, -ice, -ina**: *deník, vinice*;
  - b/ v přídavných jménech odvozených **od názvů zvířat** (zakončených na *n*), protože jsou odvozena příponou **-í** (nikoli **-ní**): *jelení, sloní, mulloní* (pro srovnání: *medvěd-í, orl-í*).